

Проблеми викладання

УДК 378.147.88

Р.В. Деніна

СТУДЕНТСЬКИЙ НАУКОВИЙ ГУРТОК: УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИКІВ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

Резюме. У статті проаналізовано один із видів науково-дослідної роботи студентів, а саме: студентський науковий гурток із внутрішньої медицини. Робота в науковому гуртку забезпечує формування та поглиблення клінічного і аналітичного мислення, підвищує

ефективність навчального процесу та сприяє виявленню здібних студентів.

Ключові слова: студентський науковий гурток, формування знань, студенти.

Вступ. Одним із головних напрямів формування якісного рівня освіти є залучення студентів до науково-дослідної роботи у вищій школі. Це комплекс заходів наукового, методичного, організаційного характеру, що забезпечує навчання всіх студентів навичкам наукових досліджень відповідно до обраної спеціальності в рамках навчального процесу.

В Україні якісне проведення науково-дослідної роботи студентів забезпечується нормативно-законодавчими документами, серед яких – Закони України «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2014 р.), «Про вищу освіту» (2014 р.) тощо. Науково-дослідна робота студентів повинна б задовольнити потребу майбутніх спеціалістів в інтелектуальному та професійному розвитку, підвищити компетентність та конкурентоспроможність лікаря на ринку праці [4-6]. Для виконання цих заходів у вищих навчальних закладах створюються студентські наукові гуртки.

Основна частина. Науковий гурток – організаційне утворення на кафедрі, учасниками якого є широке коло студентів факультету, яке формується за напрямком наукової діяльності кафедри відповідно до затверджених тематичних планів роботи кафедри [7].

Наукові гуртки дозволяють студентів розпочати повноцінну наукову діяльність, підвищити водночас свою професійну майстерність, розвинути в собі талант організатора, лідера. Так чи інакше, дослідною роботою повинні б займатися усі студенти вищих навчальних закладів. Студент, який займається науковою працею, відповідає тільки за себе; тільки від нього самого залежать тема досліджень, терміни виконання роботи. Затрачаючи свій особистий час, студент розвиває такі важливі для майбутнього лікаря-дослідника якості, як творче мислення, відповідальність і вміння відстоювати свою точку зору.

Головним у роботі предметного наукового гуртка є принцип добровільного залучення обдарованих студентів, які виявляють інтерес до спеціальностей предмета, активної науково-

організаційної та дослідницької праці, а також участі у виконанні наукових досліджень кафедри, що і є метою роботи студентського наукового гуртка.

Основними завданнями студентського наукового гуртка є:

- активізувати різні види пошукової, навчально-дослідної діяльності студентів з метою забезпечення глибшого і повнішого оволодіння матеріалу, формування навичок самостійного проведення наукових досліджень, творчого підходу до вирішення актуальних проблем внутрішньої медицини, вміння переносити знання і способи діяльності, у нові навчальні ситуації, стимулювати пізнавальний інтерес;

- розвивати науково-інформаційні вміння, користуватися різноманітними джерелами знань, логічно опрацьовувати та відтворювати потрібну інформацію, розширювати й поповнювати теоретичні знання (з внутрішньої медицини), розвивати загальний і професійний кругозір майбутніх фахівців, оволодівати сучасними методами клінічних досліджень, вивчати сучасну медичну апаратуру, освоювати нові методи діагностики;

- надавати організаційну, методичну та практичну допомогу студентам у реалізації їх творчих ідей та пропозицій, популяризувати серед учасників гуртка досягнення науки і техніки;

- заохочувати студентів, які досягли помітних успіхів у роботі предметного гуртка, до участі в тематичних студентських олімпіадах, конкурсах наукових проектів, наукових конференціях, симпозіумах, семінарах, круглих столах, інших творчих заходах, сприяти публікації кращих робіт;

- підготовка кваліфікованих наукових кадрів для магістратури та аспірантури [1, 2].

До основних прав і обов'язків членів студентського наукового гуртка можна віднести:

- бути присутнім і виступати з доповідями та науковими повідомленнями на засіданнях студентського наукового гуртка;

- виконувати конкретну науково-дослідну роботу під керівництвом науково-педагогічного співробітника кафедри;

- публікувати свої роботи в університетських та інших наукових виданнях;

- брати участь у наукових конференціях, олімпіадах, виставках та конкурсах, фахових конгресах різного рівня;

- брати участь у всіх заходах, що організуються в межах діяльності студентського наукового гуртка;

- сприяти залученню до гуртка нових членів;

- обирати і бути обраним до керівних органів студентського наукового гуртка та проблемної групи;

- користуватися перевагою при відборі в магістратуру та аспірантуру (за умови досягнення певних успіхів у науково-дослідній роботі).

Загальне керівництво роботою студентського наукового гуртка здійснює завідувач кафедри. Поточну роботу студентського наукового гуртка організовує і контролює науковий керівник, що призначається завідувачем кафедри з числа науково-педагогічних співробітників кафедри. Керівництво науковою діяльністю студентського наукового гуртка може здійснювати тільки викладач, який має науковий ступінь доктора або кандидата наук. Засідання студентського наукового гуртка проводяться не рідше одного разу на місяць з обговоренням підсумків наукових робіт, реферативних повідомлень та ін. [2, 7].

До початку навчального року складається розгорнутий річний план роботи наукового студентського наукового гуртка, який розробляється відповідно до науково-дослідної тематики даної кафедри.

План роботи предметного наукового гуртка складається на навчальний рік. Матеріали занять плануються, керуючись принципом єдності теорії і практики, оскільки узагальнення теорії підвищує у студентів-медиків науковий рівень, а розгляд практичних аспектів сприяє їх конкретизації.

Загальновідомо, що в процесі занять студентського наукового гуртка мають бути дотримані принципи індивідуалізації та диференціації навчання. Це, зокрема, проведення дискусії, написання рефератів, підготовка доповідей тематичних хворих, презентацій, виконаних індивідуально чи в малих групах.

Викладач здійснює диференційований підхід у науковому керівництві, приділяючи більшу увагу студентам, котрі прагнуть наукового розвитку. Це здійснюється, як правило, з урахуванням психологічних особливостей студента, його фундаментального чи клінічного інтересу. Такі студенти-дослідники беруть участь у лекторській роботі з популяризації знань у галузі медичної науки, виступають перед студентами молодших курсів з питань власного наукового пошуку. Кращі студентські роботи після їх обговорення на засіданнях гуртка, за рекомендацією наукового

керівника, пропонуються на звітну студентську наукову конференцію.

У студентському науковому гуртку кафедри внутрішньої медицини №2 та медсестринства займаються від 30 до 70 студентів 5–6-х курсів та лікарі-інтерни. Студенти-гуртківці обирають головуючого, який веде засідання, й секретаря для ведення протоколу з ретельною фіксацією хворих і студентів, які про них доповідали. На кожному засіданні студенти беруть активну участь у вечірніх лікарських обходах, проводять курацію тематичного хворого, заслуховують доповіді наукового або реферативного характеру, переглядають навчальні відеофільми.

Заняття в гуртку значно полегшують входження майбутнього лікаря до лікарського колективу після закінчення вишу. При плануванні тематики засідань і наукових досліджень особливий акцент робиться на сучасних скринінгових методах діагностики та лікування основних нозологічних захворювань.

Тематика предметного студентського наукового гуртка на кафедрі внутрішньої медицини № 2 та медсестринства присвячена актуальним питанням кардіології. На засіданнях гуртка висвітлюються наступні рубрики:

- основні електрокардіографічні (ЕКГ) та Ехо КГ- синдроми в практиці лікаря;

- неklasифіковані кардіоміопатії: синдроми некомпактності лівого шлуночка, стрес-індукована кардіоміопатія;

- черезшкірні коронарні втручання (ЧКВ/ PCI), варіанти стентів, ведення хворих після ревааскуляризації; порівняння ефективності ЧКВ (PCI), аортокоронарного шунтування (АКШ) та медикаментозного лікування гострих коронарних синдромів;

- аневризми лівого шлуночка та аорти – діагностика, принципи лікування.

Під час засідання гуртка проводиться демонстрація тематичного хворого, наприклад, після протезування клапанів серця, мамо- та аортокоронарного шунтування (МКШ, АКШ), хворих із багатосудинним стентуванням коронарних артерій та після ревааскуляризації міокарда різним способом (тромболітична терапія, аортокоронарне шунтування).

Ефективною формою проведення засідань гуртка є майстер-класи: «Від дисліпідемії до атеротромбозу»; Ехо-кардіографія «Технологія реєстрації, інтерпретація»; «Ендокардити - діагностика, лікування»; «Міокардити, перикардити. Особливості перебігу та лікування сьогодні і в майбутньому».

Наукова робота студентів-гуртківців здійснюється за загальновідомою схемою наукового аналізу: вибір теми → стратегія і тактика досліджень → робота з науковою літературою → проведення досліджень → аналіз отриманих результатів → критерії якості дослідження → формування тексту наукової роботи [3].

На підставі виконаного наукового дослідження провадиться підготовка матеріалів до публікації в студентському збірнику наукових праць, а також цілеспрямована робота з підготовки студентів-гуртківців до виступів на підсумкових щорічних університетських наукових конференціях. Представляючи свої науково-дослідні роботи, гуртківці демонструють навички ораторського мистецтва, вміння самостійно міркувати, висловлювати своє бачення проблеми та шляхи її вирішення, відповідати на поставлені запитання, брати участь у дискусії. За активну участь у роботі студентського наукового гуртка і за призові місця студенти-гуртківці отримують преміальні бали, які долучаються до модуля.

Багаторічний досвід свідчить, що студенти-гуртківці краще оволодівають теоретичними знаннями та практичними навичками, ніж ті, що не беруть участі в науковій роботі.

Висновки

1. Студентський науковий гурток є необхідною ланкою для становлення і розвитку майбутнього фахівця. Цілеспрямовано займаючись у науковому гуртку з внутрішньої медицини, студенти отримують можливість суттєво підвищити свою професійну майстерність, рівень теоретичної та науково-практичної підготовки. Участь у роботі предметного гуртка сприяє підвищенню якості навчання, закріпленню, розширенню та вдосконаленню набутих знань.

2. Робота в гуртку стимулює студентів до наукового мислення, позитивно впливає на процес й результат формування знань, що сприяє становленню майбутніх науковців та якісній підготовці їх до професійної діяльності.

3. Досвід кафедри внутрішньої медицини №2 та медсестринства підтверджує необхідність

розробки та впровадження в практику навчання студентів предметних наукових гуртків з орієнтацією на підготовку лікаря загальної практики/сімейної медицини.

Література

1. Балицька Т.В. Організаційно-педагогічні умови самостійної роботи студентів у процесі кредитно-модульного навчання / Т.В. Балицька // Вісн. ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 13 (224), Ч. I. – С. 53-59.
2. Вісник науково-дослідних робіт та узагальнення передового досвіду викладачів вищих медичних навчальних закладів I-II рівнів акредитації Кіровоградського регіону / за ред. П. І.Сидоренка. – Кіровоград, 2009. – 136 с.
3. Волощук Н.І. Індивідуальна робота в студентському науковому гуртку кафедри фармакології як фактор формування професійних компетенцій / Н.І. Волощук, О.М. Денисюк // Бук. мед. вісн. – 2014. – Т. 18, № 4 (72). – С. 257-259.
4. Груба Т.П. Удосконалення форм і методів самостійної позааудиторної роботи студентів – вимоги часу / Т.П. Груба, Л.О. Піц // Бук. мед. вісник. – 2007 (спеціальний випуск). – С. 26-27.
5. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII, від 01.07.2014 року. – 72 с.
6. Проблеми впровадження Болонської конвенції в навчальному процесі України / Л.Я. Ковальчук, Н.Д. Беденюк, О.В. Олійник [та ін.]: матеріали Всеукраїнської навч.-наук. конф. з міжнар. участю [«Впровадження КМСОНП у ВМ (Ф)НЗ України: результати, проблеми та перспективи»] (20-21 травня 2010 року). – Тернопіль: ТДМУ, «Укрмедкнига», 2010. – С. 119-193.
7. Студентський науковий гурток – як допоміжна форма теоретичного та практичного навчання за кредитно-модульною системою освіти / Л.О. Волошина, О.Ю. Оліник, Л.Д. Кушнір [та ін.]: матеріали навч.-метод. конф. [«Актуальні питання вищої медичної та фармацевтичної освіти: досвід, проблеми, інновації та сучасні технології»] (Чернівці, 18 квітня 2012 р.). – Чернівці, 2012. – С. 24.

СТУДЕНЧЕСКИЙ НАУЧНЫЙ КРУЖОК: СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ НАВЫКОВ

Р.В. Денина

Резюме. В статье проанализирован один из видов научно-исследовательской работы студентов, а именно: студенческий научный кружок с внутренней медицины. Работа в научном кружке обеспечивает формирование и углубление клинического и аналитического мышления, повышает эффективность учебного процесса и способствует выявлению способных студентов.

Ключевые слова: студенческий научный кружок, формирование знаний, студенты.

STUDENTS' SCIENTIFIC SOCIETY: IMPROVEMENT OF PROFESSIONAL SKILLS

R.V. Denina

Abstract. The article analyzes one of the types of students' research work, including students' scientific society of internal medicine. The work in the scientific circle helps to create and develop clinical and analytical thinking, increases the effectiveness of the learning process and promotes finding talented students.

Key words: Students' scientific society, the formation of knowledge, students.

SHEE "National Medical University" (Ivano-Frankivsk)

Рецензент – проф. О.І. Волошин

Buk. Med. Herald. – 2015. – Vol. 19, № 3 (75). – P. 282-284

Надійшла до редакції 05.06.2015 року